

Riktlinjer för placering vid skola

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden antar riktlinjer för placering vid skola att gälla från och med hösterterminens start 2017

Sammanfattning

Föreslagna riktlinjer bygger på principen att alla barn har en anvisad skola utifrån upptagningsområden.

Det fria skolvalet innebär att en vårdandshavare kan söka plats för sitt barn på annan skola än den anvisade och att platser till elever utanför upptagningsområdet fördelas utifrån tre urvalskriterier

1. Relativ närhet
2. Syskonförtur
3. Lottning

Undantag från urvalskriterierna gäller för plats i musikklass där särskilda antagningsprov utgör urvalskriterium.

Undantag från ordinarie placeringsregler kan även göras för elever med särskilda behov utifrån fysiska eller psykosociala funktionshinder hos eleven. Utgångspunkten är att behov av särskilt stöd ska kunna tillgodoses vid anvisad skola. Undantag från ordinarie placeringsregler på grund av att en elev har omfattande behov av särskilt stöd tillämpas därför väldigt restriktivt och beslutas av skolchef.

Ärendebeskrivning

För att säkerställa en likvärdig och rättssäker prövning av skolplaceringar behövs kommungemensamma riktlinjer beslutas.

Utifrån Skolkommisionens slutbetänkande pågår en nationell debatt om förändringar i lagstiftningen kring val av skola. Det förslag till riktlinjer som föreslås har som utgångspunkt nu gällande lagstiftning och kan komma att revideras om riksdagen fattar beslut om förändringar. Vi kan dock inte vänta på eventuell ny lagstiftning utan är beroende av att ha rutiner för en likvärdig och rättssäker bedömning redan nu.

Om och i så fall när beslut om förändringar i lagstiftningen fattas kommer de riktlinjer som nu föreslås behöva utvärderas och eventuellt revideras.

Förslag till riktlinjer för placering vid skola

Inledning

Skolvalet till förskoleklass och årskurs 7 genomförs i november – december varje år och administreras av kontaktcentret Eskilstuna direkt. Beslut om skolplacering ges under vårterminen inför nästkommande läsår.

De flesta barn blir skolplacerade i samband med att de börjar i förskoleklass vid sex års ålder. Barn som börjar i en skolas förskoleklass har rätt att fortsätta vid samma grundskola, oavsett om de bor inom skolans upptagningsområde eller inte. Barn som inte går i förskoleklass blir skolplacerade från och med höstterminen det år då barnet fyller sju år.

Information kring skolvalet och erbjudande om skolplacering skickas ut till vårdnadshavarna inför att barnen ska börja förskoleklass och årskurs 7 i grundskolan. Vårdnadshavare ska vid val av förskoleklass eller val till årskurs 1 uppge om erbjuden skolplacering accepteras eller framföra eventuellt önskemål om plats på annan skola i kommunen. Detta görs av barnets båda vårdnadshavare med e-legitimation i kommunens e-tjänst (eskilstuna.se/skolval). Vårdnadshavarna har möjlighet att uppge tre prioriterade önskemål om skolplacering. Om vårdnadshavarna varken bekräftar erbjuden placering eller framför önskemål om plats på annan skola placeras barnet vid anvisad skola.

I årskurs 7 behöver vårdnadshavarna bara göra ett aktivt val om skolplacering om de önskar en annan skola än den erbjudna.

Om barnet har två vårdnadshavare ska dessa gemensamt fatta beslut om barnets skolplacering. Då föräldrarna är separerade men har gemensam vårdnad om barnet anvisas skola utifrån den förälders adress där barnet är folkbokfört. Barnet har dock lika stor rätt att gå i den skola som tillhör den andra vårdnadshavarens upptagningsområde.

Om vårdnadshavarna inte kan uppnå enighet om barnets skolplacering placeras barnet i regel vid anvisad skola i upptagningsområdet där barnet är folkbokfört om inte andra skäl för placering finns. Vid oenighet fattas beslut om placering av skolchef.

Barn som stadigvarande vistas i kommunen på grund av särskilda omständigheter, såsom asylsökande, jämställs med folkbokförda i kommunen och har rätt till skolgång. Vårdnadshavare till elever med skyddade personuppgifter kan inte genomföra skolvalet i kommunens e-tjänst och ska därför kontakta kontaktcentret Eskilstuna direkt.

Fristående skolor har egna regler för skolvalet. Vårdnadshavarna hänvisas till respektive fristående skola för information om gällande antagningsregler vid den skolan.

Elever bosatta på Nyckelön i Västerås kommun har rätt till skolplats på Tegelvikens skola.

För elever som tillhör grundsärskolans personkrets och söker plats i grundsärskolan finns ett särskilt antagningsförfarande.

Grundläggande bestämmelser om skolplacering

Ett barn ska enligt skollagen placeras vid den kommunala skola där vårdnadshavarna önskar att barnet ska gå om inte detta innebär att ett annat barns rätt till skola nära hemmet åsidosätts (närhetsprincipen). Denna bestämmelse syftar till att värna rätten till en skolplacering nära hemmet även för barn vars vårdnadshavare inte har framfört något önskemål om placering vid en viss skolenhet. Kommunen avgör hur många elever som får plats vid varje skolenhet. När det finns fler elever som vill gå på en skola än det finns antal platser, måste kommunen bedöma vilka elever som har bäst rätt till plats på skolan med beaktande av närhetsprincipen.

Enligt rättspraxis är innebörden av skollagens formulering ”nära hemmet” beroende av lokala förhållanden. Varje kommun har rätt att bestämma vilka kriterier som ska gälla med beaktande av faktorer som t.ex. avstånd mellan hemmet och tillgängliga skolor. Urvalskriterierna ska vara sakliga, objektiva och icke-diskriminerande samt utgå från vad som är bäst för samtliga elever. Närhetsprincipen innebär inte att barn som bor närmast en viss skola enbart av detta skäl ska ges företräde framför andra sökande i kommunen. I stället är det enligt rättspraxis relativ närhet som gäller, dvs. det kan finnas flera skolor som anses vara belägna nära hemmet (se förklaring längre fram under *Urvalskriterier vid val av annan skola*).

Kommunen kan även frånga vårdnadshavarens val under vissa omständigheter, såsom om den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen. När det gäller skolplacering från och med årskurs 1 kan kommunen även frånga vårdnadshavarens önskemål om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Upptagningsområden

Eskilstuna kommuns system för skolplaceringar bygger på att varje skola har ett geografiskt definierat upptagningsområde. Denna skola blir då s.k. anvisad skola för de barn som bor inom upptagningsområdet. För de yngre årskurserna; F-6, är närhet en avgörande faktor vid indelning av upptagningsområden. För elever i högstadiet kan en skola som ligger längre bort bli anvisad skola.

En elev som gått på en grundskola som endast har F-6-undervisning har rätt att följa med till den skolans anvisade högstadieskola. Det gäller oavsett om eleven bor i upptagningsområdet för F-6-skolan eller inte och oavsett hur länge eleven gått vid

denna skola. Elever erbjuds alltid i första hand placering vid den högstadieskola som hör till den F-6-skola där de går. Om eleven bor i ett annat upptagningsområde har eleven rätt att välja den F-6-skolans anvisade högstadieskola i stället.

En elev som är folkbokförd i upptagningsområdet har alltid rätt till plats på anvisad skola där. Detta gäller även om eleven tidigare gått vid en annan skola (kommunal eller fristående). Läs mer under stycket *Skolplacering vid fristående skolor samt byte mellan kommunal och fristående skola*.

Urvalskriterier vid val av annan skola

Vårdnadshavare kan lämna önskemål om skolplacering vid en annan skolenhet för sitt barn om de inte vill att barnet ska gå i anvisad skola. Önskemål om annan skola tillgodoses i mån av plats vid den skolan.

När alla barn som vill gå i sin anvisade skola har fått plats där kan det innebära att skolan är full. Om det fortfarande finns lediga platser kvar prioriteras ansökningarna i första hand utifrån relativ närhet (mätt mellan de elever som står i kö) och i andra hand utifrån syskonförtur.

Rätten till skolskjuts kan påverkas om en elev väljer annan skola än anvisad skola.

1. Relativ närhet

Vid skolval fördelas platserna till eleverna inom upptagningsområdet. Eventuella återstående platser vid skolan fördelas till sökande utom upptagningsområdet i första hand utifrån avståndet mellan elevens hem (folkbokföringsadressen) och skolan. Det innebär att om vårdnadshavare till A och B sökt samma skola och bara ett barn kan erbjudas plats, så har det barn företräde som har längst skolväg till övriga skolor. Detta gäller oavsett hur vårdnadshavarna har rangordnat önskade skolalternativ i skolvalet. Beslutet fattas utifrån den bästa lösningen för samtliga berörda elever.

Med skolväg avses närmsta gång- eller cykelväg. För elever som är berättigad till skolskjuts gäller färdsträckan.

Mätning av avstånd görs mellan bostaden och skolans huvudentré.

2. Syskonförtur

Om två eller flera elever bor lika långt från skolan gäller förtur för elever som har syskon i årskurs F-3 på skolan. Det gäller även icke-biologiska syskon så länge syskonen är folkbokförda på samma adress. Förturen gäller vid den första skolplaceringen för barnen och upphör att gälla vid exempelvis skolbyte.

3. Lottning

Om det finns fler sökande än platser vid en viss skola och två barn bor på exakt samma avstånd från skolan samt syskonförtur inte gäller så avgörs valet av lottning under tillsyn av notarius publicus.

Undantag från ordinarie urvalskriterier

Musikklasser

Undantagna från ovan beskrivna riktlinjer vid skolplacering är de musikklasser vid två grundskolor som har särskilda antagningsprov. Antagning till sådana profilklasser sker i respektive skolas egen regi. Den som inte kan antas till sökt musikklass kan ange ett andrahandsalternativ under valperioden. Placering enligt detta andrahandsval sker då utifrån ovan beskrivna riktlinjer i mån av plats.

Synnerliga skäl och elever med särskilda behov

Undantag från ordinarie placeringsregler görs för elever med särskilda behov utifrån fysiska eller psykosociala funktionshinder hos eleven. Utgångspunkten är att behov av särskilt stöd ska kunna tillgodoses vid anvisad skola. Undantag från ordinarie placeringsregler på grund av att en elev har omfattande behov av särskilt stöd tillämpas därför väldigt restriktivt. Det kan t.ex. röra sig om situationer där det skulle krävas en större ombyggnation på en skola för att en elev ska kunna tas emot där.

Grundskolechef fattar beslut om eventuella övriga undantag från ordinarie placeringsregler. Sådana placeringar prövas av skolchef i varje särskilt fall och skälen som motiverar undantag måste kunna styrkas.

Skolplacering vid fristående skolor samt byte mellan kommunal och fristående skola

Fristående skolor har egna antagningskriterier och administrerar sina egna skolval. Vid val av fristående skola inom eller utanför Eskilstuna kommun ska vårdnadshavare kontakta önskad fristående skola direkt. Vårdnadshavaren bör även meddela den kommunala skolan (anvisad skola) inom upptagningsområdet i Eskilstuna om den nya placeringen. I skolvalet kan vårdnadshavaren uppge i kommunens e-tjänst att barnet sökt till en fristående skola.

Elever som går i årskurs 6 på en fristående skola får information hemskickad till sig om kommunens skolval till årskurs 7. De får ingen anvisad skola, men informeras om när skolvalsperioden infaller och om rätten att söka tillbaka till en kommunal skola. Elever från Sverigefinska skolan och Näshulta Friskola får dock en anvisad skola utifrån sin folkbokföringsadress eftersom dessa fristående skolor saknar högstadium. Elever från fristående skolor som väljer den kommunala högstadieskolan inom sitt upptagningsområde har samma rätt att placeras på den skolan som andra elever. Elever från fristående skolor som söker andra kommunala skolor än skolan i sitt upptagningsområde, deltar i det fria skolvalet på samma villkor som andra.

En elev som går på en fristående skola har under hela sin skolgång rätt att byta till den kommunala skola vars upptagningsområde eleven tillhör. Ett sådant skolbyte ska handläggas skyndsamt av rektor på den mottagande skolan, vilket innebär en tidsfördröjning på maximalt en vecka.

Skolplacering utanför skolvalsperioden

Utanför skolvalsperioden kan val/byte av skola endast ske i mån av plats. Vårdnadshavarna får då direkt kontakta den skola som man vill välja/byta till och fråga om det finns plats. Rektor kan då fördela eventuella lediga platser enligt gällande riktlinjer för skolplacering om det finns fler sökanden än platser. Fördelningen sker då alltså enligt den s.k. närhetsprincipen utifrån de elever som är aktuella i kön vid det tillfället då en ledig plats uppstår. Rektor ansvarar för att hanteringen av skolplaceringsansökningar sker på ett rättssäkert och likvärdigt sätt.

Fritidshem

Elever som får skolplacering har rätt till fritidshemsplacering på samma skola. Familjen söker själv plats på fritidshem i kommunens e-tjänst i samband med skolvalet eller senare. Om vårdnadshavare är arbetslös eller föräldraledig har eleven inte rätt till plats på fritidshem.

Skolplacering i annan kommun än hemkommunen

Om en elev önska gå i en annan kommuns skola ska eleven direkt kontakta skolan i den andra kommunen för att höra om det finns ledig plats där.

Om särskilda skäl föreligger har en elev med hänsyn till sina personliga förhållanden rätt att bli mottagen i en annan kommuns skola. Den mottagande skolan avgör om särskilda skäl föreligger efter att ha inhämtat ett yttrande från elevens hemkommun. Om en elev har tagits emot i en annan kommuns grundskola på grund av särskilda skäl har eleven rätt att gå kvar i den skola hela läsåret även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under läsåret. Om bara en årskurs återstår av elevens skolgång har eleven rätt att gå kvar även det sista läsåret.

En elev kan även i annat fall tas emot i annan kommuns grundskola om den mottagande kommunen beviljar detta. Elevens vårdnadshavare ska även i sådana fall själv direkt kontakta skolan i den andra kommunen som avgör om den vill ta emot eleven. I motsvarande situationer i Eskilstuna kommun beslutar rektor vid en skolenhet om mottagande av elev från annan kommun.

En vårdnadshavare kan även ansöka om plats vid en fristående grundskola utanför hemkommunen för sitt barn. En fristående skola ska enligt huvudregeln vara öppen för alla elever som har rätt att gå i grundskolan. Huvudmannen för skolan avgör hur många elever som kan tas emot på skolan. Ansökan om skolplacering vid fristående skola i annan kommun riktas direkt till den fristående skolan.

Uppsägning av skolplacering

En elev som byter skolplacering till fristående skola ska göra anmälan om detta i e-tjänsten. En elev som flyttar från kommunen ska göra en utflyttsansökan. En skola kan på grund av skolpliktsansvaret aldrig låta skriva ut en grundskoleelev utan att försäkra sig om att eleven har en ny skolplacering.

Att överklaga en skolplacering

Vårdnadshavare som är missnöjda med ett skolplaceringsbeslut kan överklaga beslutet. Beslut om skolplacering enligt närhetsprincipen kan överklagas till förvaltningsrätt inom ramen för s.k. laglighetsprövning. Genom laglighetsprövning prövas bara beslutets laglighet, inte om beslutet är lämpligt eller skäligt. Det betyder att domstolen inte kan fatta ett nytt beslut i frågan, utan endast upphäva beslutet och kräva att kommunen fattar ett nytt beslut.

Skolplaceringsbeslut där kommunen frångått vårdnadshavares önskemål då den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero, kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

I ett överklagande ska anges vilket beslut det gäller och varför man anser att beslutet ska ändras (dvs. varför man anser det vara felaktigt). Överklagandet ska innehålla namn, personnummer, adress och telefonnummer för den som överklagar samt vara underskrivet av båda vårdnadshavarna.

Ett överklagande till förvaltningsrätt inom ramen för laglighetsprövning skickas direkt till Förvaltningsrätten i Linköping, Box 406, 581 04 Linköping. Överklagandetiden är tre veckor från det datum då kommunen har meddelat sitt beslut.

Ett överklagande till Skolväsendets överklagandenämnd skickas till Barn- och utbildningsförvaltningen, Eskilstuna kommun, 631 86 Eskilstuna men ska vara ställt till Skolväsendets överklagandenämnd. Överklagandet ska ha inkommit till kommunen inom tre veckor från den dag klagande fick del av beslutet. Ändrar kommunen inte beslutet så som klagande begär, skickas skrivelsen vidare till Skolväsendets överklagandenämnd.

Åsa Lundkvist
Förvaltningschef

Hans Ringström
Grundskolechef

Beslutet skickas till: